

DZIEJE

NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

4-2008

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XL
2008
4**

WARSZAWA 2008

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszczyka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(Umowa nr 511/DWB/P/2008)

KOMITET REDAKCYJNY

Krzysztof Kawalec, Tadeusz Kisielewski, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski,
Piotr Madajczyk, Wojciech Materski, Jan Molenda, Andrzej Nowak,
Tadeusz Radzik, Wojciech Rojek, Tomasz Schramm, Rafał Stobiecki,
Ryszard Sudziński, Włodzimierz Suleja, Jacek Tebinka, Roman Wapiński,
Zygmunt Zieliński, Elżbieta Znamierowska–Rakk, Janusz Żarnowski

REDAKCJA

Małgorzata Gmurczyk–Wrońska (sekretarz), Magdalena Hułas,
Marek K. Kamiński, Andrzej Koryn, Krzysztof Michałek,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska–Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831–02–61

ISSN 0419–8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2008

WYDAWNICTWO
—DiG

Wydawca: Wydawnictwo DiG Sp.j.
PL 01–524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4
tel./fax (+4822) 839–08–38
e-mail: biuro@dig.pl <http://www.dig.pl>

Druk: Fabryka Druku Sp. z o.o., ul. Staniewicka 18, 03–310 Warszawa

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Urszula Górska — <i>Między integracją a imperializmem. Mitteleuropa w perspektywie niemieckiej polityki XIX i początków XX wieku</i>	3
Jarosław Cabaj — <i>Główne płaszczyzny aktywności kobiet w świetle ich trójzaborowych zjazdów w latach 1905–1918</i>	27
Jan Snopko — <i>Szczypiorno 1917 — drugie San Domingo?</i>	41
Janusz Gruchała — <i>Polityka Austro–Węgier wobec sprawy polskiej i ukraińskiej w opinii dyplomacji niemieckiej 1917–1918</i>	61
Dariusz Jeziorny — <i>Zdążyć przed rozpadem. Ostatnie wysiłki dyplomacji cesarsko–królewskiej na rzecz zakończenia udziału Austro–Węgier w I wojnie światowej</i>	79
Marek Przeniosło — <i>Żandarmeria w Galicji Zachodniej w początkach niepodległości (1918–1919)</i>	101
Maciej Mróz — <i>Kontrowersje polsko–białoruskie w Kościele katolickim w II Rzeczypospolitej</i>	115
Paweł Duber — <i>Z genezy BBWR: kontrowersje wokół kształtu reprezentacji politycznej piłsudczyków przed wyborami parlamentarnymi w 1928 r.</i>	133
Przemysław Różański — <i>Śmierć Józefa Piłsudskiego i jej postrzeganie w Stanach Zjednoczonych a zagadnienie żydowskie w Polsce</i>	145
Małgorzata Gmurczyk–Wrońska — <i>ZSRR w raportach Stanisława Patka</i>	159

MATERIAŁY

<i>Wspomnienia Edwarda Dubanowicza — przyczynek do biografii</i> — Zbigniew K. Wójcik ..	175
<i>Dokumenty dotyczące pozbawienia wolności polityków opozycyjnych w wojskowym więzieniu w Brześciu nad Bugiem latem i jesienią 1930 r.</i> — Piotr Cichoracki	193

ARTYKUŁY RECENZyjne I RECENZJE

Marian Marek Drozdowski — <i>Józef Piłsudski w świetle najnowszych prac źródłowych i popularnonaukowych</i>	207
---	-----

<i>Myśl polityczna Józefa Piłsudskiego</i> , pod red. Wiesława L. Ząbka — Włodzimierz Suleja	215
Marian Mroczko, <i>Eugeniusz Romer (1871–1954). Biografia polityczna</i> — Agnieszka Zielińska	217
Waldemar Potkański, <i>Odrodzenie czynu niepodległościowego przez PPS w okresie rewolucji 1905 roku</i> — Tadeusz Wolsza	220
Piotr Kołakowski, <i>Między Warszawą a Pragą. Polsko–czeskosłowackie stosunki wojskowo–polityczne 1918–1939</i> — Michał Jarnecki	225
Ryszard Wryk, <i>Sport olimpijski w Polsce 1919–1939. Biogramy olimpijczyków</i> — Tomasz Demidowicz	227
Oksana Wasiljewna Babienko, <i>Polsko–sowieckie relacje w 1924–1928 gg. O przeciwstawianiu k sołudnicestwu</i> — Wojciech Materski	230
<i>Polskie dokumenty dyplomatyczne 1938</i> , red. Marek Kornat, współpr. P. Długolecki, M. Konopka–Wichrowska, M. Przyłuska — Henryk Bartoszewicz	236
Dariusz Dąbrowski, <i>Rzeczpospolita Polska wobec kwestii Rusi Zakarpackiej (Podkarpackiej) 1938–1939</i> — Andrzej Essen	241

ŻYCIE NAUKOWE

„Niech wszystkie amaty zagrzmą salwą...” — Stanisława Lewandowska	247
---	-----

IN MEMORIAM

<i>Odszedł profesor Roman Wapiński (8 V 1931–14 V 2008)</i> — Krzysztof Kawalec	255
---	-----

Wśród naszych Autorów m.in:

Dr Henryk Bartoszewicz — adiunkt w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie

Dr hab. Jarosław Cabaj — prof. w Instytucie Historii Akademii Podlaskiej w Siedlcach

Dr Piotr Cichoracki — adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego

Dr Tomasz Demidowicz — adiunkt w Akademii Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej

Prof. dr hab. Marian M. Drozdowski — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Paweł Duber — doktorant w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego

Dr hab. Andrzej Essen — prof. w Instytucie Historii Akademii Pedagogicznej Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Dr hab. Małgorzata Gmurczyk-Wrońska — docent w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Janusz Gruchała — w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Mgr Urszula Górską — doktorantka na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego

Dr Michał Jarnecki — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

Dr Dariusz Jeziorny — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego

Prof. dr hab. Krzysztof Kawalec — w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego

Prof. dr hab. Stanisława Lewandowska — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Wojciech Materski — w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr hab. Maciej Mróz — prof. w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego

Dr hab. Marek Przeniosło — prof. w Instytucie Historii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach

Dr Przemysław Różański — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego

Dr Jan Snopko — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Białostockiego

Prof. dr hab. Włodzimierz Suleja — dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu

Prof. dr hab. Tadeusz Wolsza — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Zbigniew K. Wójcik — starszy wykładowca w Instytucie Politologii i Polityki Regionalnej Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu

Dr Agnieszka Zielińska — adiunkt w Instytucie Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po ok. 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pisemem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesiące podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości 1 strony maszynopisu na tej samej dyskietce co artykuł.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi: na **2008 r. — 20 zł**.
Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Prenumerata krajowa: przez „RUCH” S.A. — wpłaty na prenumeratę przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania.

Prenumerata opłacana w złotych z zleceniem wysyłki za granicę: informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela „RUCH” S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33, tel. (+4822) 532-87-31, 532-82-23 — prenumerata płatna w walucie obcej; tel. (+4822) 532-88-16, 532-87-34 (dla osób fizycznych), 532-88-19 (dla osób prawnych)
— infolinia 0 804 200 600

Wpłaty w PLN na konto w banku PEKAO S.A. IV O/Warszawa, No. 68 1240 1053 1111 0000 0443 0494 lub w kasie Oddziału.

Dokonując wpłaty za prenumeratę w Banku czy też w Urzędzie Poczтовым należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p-tą priorytetową czy ekonomiczną) oraz zamawiany tytuł.

Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty, jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy: przelewem na nasze konto w banku SWIFT banku: PKOPPLPWWA4

w USD PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 54 1240 1053 1787 0000 0443 0508

w EUR PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 46 1240 1053 1978 0000 0443 0511

po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu +4822 532-87-31.

Informujemy, że klienci płacący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę kartami kredytowymi VISA i MASTERCARD w internecie <http://www.ruch.pol.pl>

Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. r. następnego

do 5 III — na II kw. r. bieżącego

do 5 VI — na III kw. r. bieżącego

do 5 IX — na IV kw. r. bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4

tel./fax (+48 22) 839 08 38

e-mail: dig@dig.pl; <http://www.dig.pl>

Deutsche Bank PBC SA O/Wwa PL 21 1910 1048 2201 9931 0260 0001

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia 0 801 205 555

lub na stronie internetowej <http://www.kolporter.com.pl>

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

CHZ Ars Polona S.A.

03-933 Warszawa, ul. Obrońców 25, Poland

<http://www.arspolona.com.pl>

tel./fax (+4822) 509 86 09

cena 20,00 zł (w tym 0% VAT)

Nakład 750 egz.

ISSN 0419-8824

